

**VIII ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΤΩΝ ΦΟΡΟΥΜ
ΚΑΙ IV ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΩΝ
ΦΟΡΟΥΜ ΤΟΥ ΛΑΚΑΝΙΚΟΥ ΠΕΔΙΟΥ.**

ΤΑ ΠΑΡΑΔΟΞΑ ΤΗΣ ΕΠΙΘΥΜΙΑΣ

Παρίσι 2014 25-27 Ιουλίου

Palais des Congres
2 pl. de la Porte Maillot 75017 Paris
www.paris2014.champlacanien.net

***Μετάφραση από τα γαλλικά, τα αγγλικά, τα ισπανικά, τα ιταλικά,
τα πορτογαλικά και από αυτές τις γλώσσες στα γαλλικά.***

Paris 2014 - 25-27 juillet

Το θέμα είναι γνωστό: η επιθυμία δεν ικανοποιείται τόσο εύκολα. Η παρατήρηση μας καταδεικνύει τους κύκλους και τις παρακαμπτήριες που ακολουθεί κυνηγώντας ένα αντικείμενο που μόλις το φτάνει, αυτό χάνεται. Όμως γιατί τόση φασαρία για μια τόσο απλή υπόθεση ευχαρίστησης;

Ο Φρόιντ, στην τραγωδία του Οιδίποδα, είχε αναγνωρίσει ποιο είναι το εμπόδιο στην πλήρη ικανοποίηση της επιθυμίας: η σφοδρή ερωτική επιθυμία που καταλαμβάνει έναν ανώριμο οργανισμό. Η κουλτούρα με τις απαγορεύσεις της δίνει την συμβολική της αξία σ' αυτή την πρώτη αδυνατότητα. Οι επιθυμίες, των οποίων τα αντικείμενα είναι καθορισμένα ήδη από την παιδική ηλικία και οι οποίες δεν εναρμονίζονται καθόλου μεταξύ τους, μ' αυτόν τον τρόπο ρυθμίζονται μέσα στον Νόμο. Ο οποίος αποπραγματώνει αυτά τα αντικείμενα και με τη διάρκειά του διαιωνίζει την επιθυμία μέσα στην αφθαρτότητά της, έως το όνειρο, κορύφωση της αφάνισης, που την πραγματοποιεί.

Ο Λακάν συνέδεσε το άφθαρτο αυτό με τον νόμο του σημαίνοντος και απέδειξε την καθοριστική θέση της γλώσσας στην συγκρότηση της επιθυμίας, μεταθέτοντας το παράδοξο ενός αντικειμένου που χάνει την αξία του μόλις το αποκτήσουμε στο παράδοξο μιας επιθυμίας ασυμβίβαστης με την ομιλία που παρόλα αυτά την υποστηρίζει.

Δίπλα στις αποτυχίες της επιθυμίας πρέπει να αναγνωρίσουμε τις επιτυχίες της. Σπάνια μοιάζουν με επίτευγμα (performance) και συνήθως διολισθαίνουν μέσα στην οδύνη του συμπτώματος, παράδοξη ικανοποίηση! Η ψυχανάλυση, μπορεί να παρέμβει, σ' αυτό το επίπεδο για να ελευθερώσει την ευχαρίστηση στα πεδία της αγάπης και της εργασίας όπως τα είχε ονομάσει ο Φρόιντ. Μια ψυχανάλυση μπορεί να

επιτρέπει στο υποκείμενο να ανακαλύψει ότι είναι ο σκηνοθέτης μιας ζωής, της δικής του, ότι ο φόβος του μήπως είναι μόνο μια μαριονέττα, το μπερδεύει.

Τελικά δεν μπορεί να υπάρξει ποτέ μια μονοσήμαντη ερμηνεία ενός κειμένου, αφού το νόημά του έρχεται από την φαντασίωση. Ο Λακάν σταθμισμένα δεν αναφέρθηκε στον συγγραφέα ως τον ιδανικό ορίζοντα μιας ψυχανάλυσης. Ωστόσο το ασυνείδητο κείμενο διαμορφώνει και πλήττει το ομιλόν ον όσο και οι ερμηνείες που ως υποκείμενο, μπόρεσε και μπορεί να δώσει. Αυτό το κείμενο μάλιστα είναι ό, τι το πιο πραγματικό έχει το υποκείμενο και ως εκ τούτου το πιο μοναδικό. Έτσι ο Λακάν αφού εντόπισε επιμελώς τη δομή της επιθυμίας μέσα από τον δεσμό της με τον συμβολικό Άλλο, περιόρισε την προαγωγή της προς όφελος μιας διερώτησης πάνω στην απόλαυση.

Πράγματι το συμβολικό και το φαντασιακό ενώ καθορίζουν την επιθυμία και τις διαδρομές της δεν υφίστανται χωρίς ένα πραγματικό, το οποίο δεν περιορίζεται στην αδύνατη ενοποίηση τους. Η γλώσσα (lalangue) εκτός αλυσίδας, φανερώνει εδώ την παρουσία της και τη διάστασή της ως αίτιο και κατευθύνει στην αναθεώρηση αυτού το οποίο ταυτοποιεί ένα ομιλ-όν. Το Όνομα του Πατέρα θα αποκτήσει επομένως έναν νέο ορισμό όπου η πράξη της ονοματοδότησης σημαίνει (fait signe) μια επιθυμία, την οποία εκείνος που την δέχεται και την αποδέχεται μπορεί να θέσει σε λειτουργία.

Αυτή η πρόοδος, που διαχωρίζει την επιθυμία από κάθε εξουσιοδοτημένη αναπαράσταση, έχει μέγιστες επιπτώσεις τόσο στην ψυχανάλυση, στην εμπειρία της και στην μετάδοσή της, όσο και στην ανάγνωση των φαινομένων της εποχής. Είμαστε ακόμη στην καταγραφή αυτών των επιπτώσεων ως προς την πρώτη, ιδιαίτερα με την λακανική ρήση του τέλους μέσα από την ταύτιση με το σύμπτωμα, ωστόσο η εποχή δεν μας περίμενε για να προχωρήσει σε μια τέτοια αποδιοργάνωση η οποία συχνά αποδίδεται στην παρακμή του πατέρα, την ίδια στιγμή που αυτή η παρακμή συνδέεται με την κυριαρχία των κύριων σημαινόντων τα οποία διαμορφώνουν την συλλογικότητα και τα οποία ρύθμιζαν την κοινωνία μέχρι την εποχή του Φρόϊντ. Διαπιστώνουμε δε ότι αυτή η αλλαγή δεν διευκολύνει την ζωή των υποκειμένων, τα οποία δεν έχουν πια την ενέργεια να αντιτεθούν σ' αυτά τα ιδεώδη, που έχουν τόσο λίγη υπόσταση.

Επομένως, ποιες μπορούν να είναι οι μορφές της επιθυμίας που το μοντέρνο υποκείμενο οφείλει να επινοήσει, μορφές με τα αδιέξοδά τους - μιας και τόσα συμπτώματα αποτελούν αδιέξοδα-, που επί τη ευκαιρία ορίζονται ως νέα; Το ερώτημα έχει αντίκτυπο έως τους ερωτικούς, τους σεξουαλικούς, τους οικογενειακούς δεσμούς, τη στιγμή που ο δεσμός ανάμεσα στο πραγματικό του σημαίνοντος και το φαντασιακό του σεξοποιημένου σώματος έχει χαλαρώσει και μάλιστα ραγίσει. Στα πλαίσια αυτά, πώς οι ψυχαναλυτές μπορούν να υποστηρίξουν την

επιθυμία τους ώστε να γίνουν οι συνομιλητές της οδύνης που τους ακολουθεί κατά πόδας;

Μαρκ Στρως

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ

I Η επιθυμία: αυτή η ενσαρκωμένη απορία

Αυτή η έκφραση του Λακάν στο κείμενο «Κατεύθυνση της θεραπείας» μας δηλώνει ότι η επιθυμία, επίπτωση του σημαίνοντος, δεν αρθρώνεται χωρίς να ληφθεί υπόψη το σώμα και η απόλαυση που το σημαδεύει, όσον αφορά την έλλειψή της, ευνουχισμός, όπως και το ενορμητικό της υπόλοιπο. Οι διάφορες κλινικές δομές θα έπρεπε να ταξινομηθούν ξεκινώντας από αυτή την σχέση.

II Νέες επιθυμίες

Η σύγχρονη εποχή χαρακτηρίζεται από μια πολλαπλασιαζόμενη προσφορά ικανοποιήσεων που φαίνονται απορυθμισμένες σε σχέση με τα κύρια σημαίνοντα που είχανε ακόμη ισχύ την εποχή του Φροϊντ. Ποια είναι η επίπτωση της μοντερνικότητας πάνω στη θέση της επιθυμίας στην υποκειμενική οικονομία, στον δεσμό της με αυτό που αποκτά την μάσκα μιας τρελής απόλαυσης;

III Τα ονόματα της επιθυμίας

Μέσα από την αναθεώρηση που έκανε ο Λακάν του σημαίνοντος, και το οποίο δεν είναι πλέον αίτιο της τομής από την απόλαυση, αλλά που είναι το ίδιο απόλαυση, η επιθυμία αποκτά μια νέα διάσταση, συνδεδεμένη με το λέγειν. Η επιθυμία δεν είναι πια επιθυμία αναγνώρισης, ούτε μοναχά επιθυμία του Άλλου, αλλά αποκτά ιδιαίτερη αξία για το ομιλον. Η διαδρομή μιας ανάλυσης, μέχρι τέλους, απαιτεί επομένως έναν εκ νέου ορισμό.

IV Τι είναι η ερμηνεία της επιθυμίας;

Εάν η επιθυμία είναι η ερμηνεία της, τότε η ερμηνεία αυτή προϋποθέτει κάποιες συνθήκες που να αντιστοιχούν στις συνθήκες της συγκρότησης της. Ο ψυχαναλυτής, μέσω της μεταβίβασης, είναι επομένως αδιαχώριστος από τον ίδιο τον ορισμό του ασυνειδήτου, και εμπεριέχεται μέσα στην δομή της επιθυμίας. Η επιθυμία του, για να παρέμβει με τρόπο αποτελεσματικό σε αυτό, θα έπρεπε να έχει άλλες συντεταγμένες οι οποίες θα προέρχονταν από την ίδια του την ανάλυση.

Μετάφραση: Μαργαρίτα Νικολαΐδου